

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ PROSTOR
KONTROLNÍ ÚŘAD ESVO

ROZHODNUTÍ KONTROLNÍHO ÚŘADU ESVO

č. 305/04/KOL

ze dne 1. prosince 2004,

kterým se po čtyřicáté osmé mění procedurální a věcná pravidla pro oblast státní podpory změnou kapitoly 16 „Podpora na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích a návrh příslušných opatření“

KONTROLNÍ ÚŘAD ESVO,

s ohledem na Dohodu o evropském hospodářském prostoru⁽¹⁾, a zejména na články 61 až 63 a na protokol 26 této dohody,

s ohledem na Dohodu mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora⁽²⁾, a zejména na článek 24, čl. 5 odst. 2 písm. b) a článek 1 v části I protokolu 3 této dohody a články 18 a 19 v části II protokolu 3 této dohody⁽³⁾,

vzhledem k tomu, že podle článku 24 Dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře je Kontrolní úřad ESVO povinen činit účinnými ustanovení dohody o EHP týkající se státní podpory,

vzhledem k tomu, že podle čl. 5 odst. 2 písm. b) dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře je Kontrolní úřad ESVO povinen vydávat oznámení nebo pokyny k věcem, o kterých pojednává dohoda o EHP, pokud tato dohoda nebo dohoda o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře tak výslovně stanoví nebo pokud to Kontrolní úřad ESVO shledá nezbytným,

s odkazem na Procedurální a věcná pravidla pro oblast státní podpory⁽⁴⁾ přijatá dne 19. ledna 1994 Kontrolním úřadem ESVO,

⁽¹⁾ Dále dohoda o EHP.

⁽²⁾ Dále dohoda o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře.

⁽³⁾ Protokol 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře ve znění přijatém státy ESVO dne 10. prosince 2001. Předmětné změny začlenily do protokolu 3 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k [bývalému] článku 93 Smlouvy o ES, a vstoupily v platnost 28. srpna 2003.

⁽⁴⁾ Pokyny k uplatňování a výkladu článků 61 a 62 dohody o EHP a článku 1 protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře, které byly přijaty a vydány Kontrolním úřadem ESVO dne 19. ledna 1994, zveřejněny v Úř. věst. L 231, 3.9.1994, s. 1 a v dodatku EHP č. 32, naposledy pozměněny rozhodnutím úřadu č. 195/04/COL ze dne 14. července 2004, dosud nezveřejněny, dále jen pokyny pro státní podporu.

vzhledem k tomu, že dne 1. října 2004 Evropská komise zveřejnila nové sdělení ohledně pokynů Společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích a návrh vhodných opatření podle čl. 88 odst. 1 Smlouvy o ES ⁽¹⁾,

vzhledem v tomu, že toto má význam rovněž pro Evropský hospodářský prostor,

vzhledem k tomu, že je nutno zajistit jednotné uplatňování pravidel EHP ohledně státních podpor na území celého Evropského hospodářského prostoru,

vzhledem k tomu, že podle bodu II kapitoly „OBECNÉ“ na konci přílohy XV dohody o EHP má Kontrolní úřad ESVO přijmout po poradě s Evropskou komisí akty odpovídající aktům přijatým Evropskou komisí,

po konzultaci s Evropskou komisí,

s odkazem na skutečnost, že Kontrolní úřad ESVO se o předmětné věci poradil se státy ESVO na multilaterálním setkání dne 3. února 2004,

PŘIJAL TOTO ROZHODNUTÍ:

1. Kapitola 16 pokynů pro státní podporu se mění tak, že stávající kapitola 16 se nahrazuje textem obsaženým v příloze tohoto rozhodnutí. V příloze tohoto rozhodnutí jsou navržena příslušná opatření.
2. Státy ESVO budou informovány dopisem, ve kterém bude přiloženo toto rozhodnutí a příloha. Státy ESVO jsou povinny vyjádřit souhlas s příslušnými opatřeními do jednoho měsíce po obdržení tohoto dopisu. Státy ESVO jsou povinny začít dodržovat nové pokyny nejpozději k 1. červnu 2005.
3. Evropská komise bude, v souladu s bodem d) protokolu 27 dohody o EHP, informována, a to prostřednictvím kopie tohoto rozhodnutí, včetně přílohy.
4. Rozhodnutí včetně přílohy bude zveřejněno v oddíle EHP *Úředního věstníku Evropské unie* a v jeho dodatku EHP.
5. V případě, že státy ESVO návrh vhodných opatření přijmou, shrnující oznámení bude zveřejněno v oddíle EHP *Úředního věstníku Evropské unie* a v jeho dodatku EHP.
6. Toto rozhodnutí je závazné v anglickém znění.
7. Toto rozhodnutí je určeno Norsku, Islandu a Lichtenštejnsku.

V Bruselu dne 1. prosince 2004.

Za Kontrolní úřad ESVO

Hannes HAFSTEIN
předseda

Einar M. BULL
člen kolegia

⁽¹⁾ Sdělení Komise týkající se Pokynů Společenství ke státní podpoře na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích (Úř. věst. C 244, 1.10.2004, s. 2).

PŘÍLOHA

„16. PODPORA NA ZÁCHRANU A RESTRUKTURALIZACI PODNIKŮ V OBTÍŽÍCH⁽¹⁾“

16.1. Úvod

- (1) Kontrolní úřad ESVO (dále jen „úřad“) přijal své původní Pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích⁽²⁾ v roce 1994. Nová verze pokynů byla přijata v roce 1999⁽³⁾.
- (2) Úřad si přeje prostřednictvím této verze pokynů, jejichž text vychází z předchozích verzí, provést některé změny a podat objasnění, což je vyvoláno řadou faktorů⁽⁴⁾.
- (3) Ukončení činnosti nevykonných podniků je obvyklou součástí fungování trhu. Nemůže být běžné, aby podnik, který se dostane do obtíží, zachraňoval stát. Podpora na záchranu a restrukturalizační opatření vyvolala v minulosti některé z nejrozporuplnějších případů státní podpory a patří mezi její nejvíce rušivé typy. Z tohoto důvodu by měl zůstat pravidlem obecný zákaz státní podpory, jak je stanoven ve Smlouvě, a odchylky od tohoto pravidla by měly být omezené.
- (4) Zásada „jednou a dost“ je dále posílena, aby se předešlo případům používání opakovaných záchranných či restrukturalizačních podpor k umělému udržování podniků na trhu.
- (5) Pokyny z roku 1999 rozlišovaly mezi podporou na záchranu a podporou na restrukturalizaci, přičemž podpora na záchranu byla definována jako dočasná pomoc, která má podnik v obtížích udržet na trhu po dobu nezbytnou k vypracování plánu restrukturalizace a/nebo likvidace. Během této fáze bylo v zásadě nemožné podnikat restrukturalizační opatření financovaná prostřednictvím státní podpory. Takto přísné rozlišování mezi záchranou a restrukturalizací však působilo problémy. Podniky v obtížích mohou totiž již ve fázi záchrany potřebovat přijmout určitá naléhavá strukturální opatření, aby zastavily nebo omezily zhoršování finanční situace. Tyto pokyny proto rozšiřují pojem „podpora na záchranu“ s cílem umožnit příjemcům učinit naléhavá opatření, a to i strukturální povahy, jako je okamžité uzavření pobočky nebo jiná forma ukončení ztrátových činností. Vzhledem k naléhavosti těchto podpor by členským státům měla být poskytnuta příležitost zvolit zjednodušený postup pro jejich schvalování.
- (6) Co se týče podpor na restrukturalizaci, pokyny z roku 1999, jež vycházely z pokynů z roku 1994, nadále vyžadovaly, aby k restrukturalizaci významným dílem přispíval i příjemce. V této nové verzi pokynů je vhodné znovu a jasněji potvrdit zásadu, že toto přispění musí být skutečné a nesmí obsahovat žádný prvek podpory. Příspěvek ze strany příjemce má dvojitý význam: na jedné straně vyjadřuje, že subjekty na trhu (vlastníci, věřitelé) jsou přesvědčeni o tom, že se podnik může v přiměřené lhůtě stát opět životaschopným. Na druhé straně je tento příspěvek zárukou toho, že je podpora na restrukturalizaci omezena na minimum nutné k obnovení životaschopnosti, což snižuje narušení hospodářské soutěže. V tomto ohledu bude úřad rovněž vyžadovat kompenzační opatření s cílem minimalizovat dopad na ostatní soutěžitele.
- (7) Poskytování podpory na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích lze považovat za legitimní pouze v případě, že jsou splněny určité podmínky. Lze ho ospravedlnit například z důvodů sociální či regionální politiky, potřebou zohlednit prospěšnou úlohu malých a středních podniků (MSP) v hospodářství nebo výjimečně také tím, že je žádoucí zachovat konkurenční tržní strukturu, a to v případech, že by zánik podniků mohl vést k monopolu nebo neměnné oligopolní situaci. Na druhé straně by bylo neopodstatněné držet podnik uměle při životě v odvětví s dlouhodobě nadbytečnou strukturální kapacitou nebo pokud daný podnik může přežít jen v důsledku opakovaných státních intervencí.

⁽¹⁾ Tato kapitola odpovídá Pokynům Společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích (Úř. věst. C 244, 1.10.2004, s. 1).

⁽²⁾ Přijato dne 19. ledna 1994, zveřejněno v Úř. věst. L 231, 3.9.94, s. 1 a v jeho dodatku EHP č. 32 téhož dne.

⁽³⁾ Přijato dne 16. prosince 1999, zveřejněno v Úř. věst. L 274, 26.10.2000 a v jeho dodatku EHP č. 48 téhož dne.

⁽⁴⁾ V odpovídajícím sdělení Komise uvádí, že s ohledem na závěry zasedání Evropské rady ve Stockholmu ve dnech 23. až 24. března 2001 a v Barceloně ve dnech 15. až 16. března 2002, v nichž Evropská rada vyzvala členské státy, aby nadále snižovaly státní podporu jako procentní podíl hrubého domácího produktu a přeměrovaly ji na horizontálnější cíle společného zájmu, včetně cílů soudržnosti, se zdá být podstatnější kontrola narušení hospodářské soutěže, které je důsledkem záchranných a restrukturalizačních opatření, na místě. Odpovídá to i závěrům Evropské rady zasedající v Lisabonu ve dnech 23. až 24. března 2000 zaměřeným na zvýšení konkurenceschopnosti evropského hospodářství.

- 16.2. Definice a oblast působnosti těchto pokynů a vztah k jiným textům týkajícím se státní podpory**
- 16.2.1. *Pojem „podnik v obtížích“*
- (8) EHP nemá žádnou definici, která by vysvětlovala pojem ‚podnik v obtížích‘. Pro účely těchto pokynů však úřad za podnik v obtížích považuje podnik, který není schopen z vlastních zdrojů nebo finančních prostředků, které získá od vlastníka/akcionářů či společníků nebo věřitelů, zamezit ztrátě, která by jej bez vnějšího zásahu ze strany orgánů veřejné moci v krátkodobém nebo střednědobém výhledu téměř jistě odsoudila k ukončení podnikatelské činnosti.
- (9) Pro účely těchto metodických pokynů je podnik v zásadě a bez ohledu na svou velikost považován za podnik v obtížích zejména za těchto okolností:
- a) v případě společnosti s omezeným ručením vlastníků⁽⁵⁾, kde došlo ke ztrátě více než poloviny zapsaného kapitálu⁽⁶⁾ a kde ke ztrátě více než jedné čtvrtiny tohoto kapitálu došlo za posledních 12 měsíců;
 - b) v případě společnosti, v níž alespoň někteří společníci plně ručí za závazky společnosti⁽⁷⁾, kde došlo ke ztrátě více než poloviny jejího kapitálu zaznamenaného v účetnictví této společnosti a kde ke ztrátě více než jedné čtvrtiny tohoto kapitálu došlo za posledních 12 měsíců;
 - c) kde nehledě na to, o jaký typ společnosti se jedná, podnik splňuje podmínky vnitrostátního práva pro zahájení kolektivního úpadkového řízení.
- (10) I při nesplnění podmínek stanovených v bodě 9 může být podnik považován za podnik v obtížích, zejména tehdy, kdy jsou patrné typické příznaky podniku v obtížích, například narůstající ztráta, klesající obrat, rostoucí skladové zásoby, nadbytečná kapacita, slábnoucí peněžní tok, narůstající dluh, narůstající úroky a klesající nebo nulová hodnota čistých aktiv. V akutních případech se podnik již nachází v platební neschopnosti nebo je předmětem kolektivního úpadkového řízení podle vnitrostátního práva. V posledně uvedeném případě se tyto pokyny vztahují na jakoukoli podporu poskytnutou v souvislosti s takovým řízením, která podniku umožní pokračovat v činnosti. Podnik v obtížích je v každém případě způsobilý k podpoře pouze v případě, že prokazatelně není schopen se zotavit z vlastních zdrojů ani z prostředků, které získá od svých vlastníků/akcionářů či společníků nebo z tržních zdrojů.
- (11) Nově vytvořený podnik není pro účely těchto pokynů pro podporu na záchranu či restrukturalizaci způsobilý, i když je jeho počáteční finanční situace nejistá. To platí například tehdy, když po likvidaci původního podniku vznikne nový podnik nebo když dotyčný podnik pouze převezme aktiva původního podniku. Za nově vytvořený se podnik považuje v zásadě během prvních tří let po zahájení činnosti v příslušné oblasti. Teprve po uplynutí této doby je podnik způsobilý pro poskytnutí podpory na záchranu či restrukturalizaci za předpokladu, že:
- a) odpovídá definici podniku v obtížích ve smyslu těchto pokynů a
 - b) tvoří součást větší obchodní skupiny⁽⁸⁾ ledaže za podmínek stanovených v bodě 12.
- (12) Podnik, který patří k větší obchodní skupině nebo byl větší obchodní skupinou převzat, není za normálních okolností způsobilý pro poskytnutí podpory na záchranu nebo restrukturalizaci s výjimkou případu, kdy je možné prokázat, že jsou dané obtíže její vlastní a nejsou výsledkem svévolného rozvrhování nákladů v rámci dané skupiny, a že jsou tyto obtíže příliš vážné na to, aby je vyřešila sama skupina. V případě, že podnik v obtížích vytvoří dceřinou společnost, bude tato společnost společně s podnikem v obtížích, který jí ovládá, považována za skupinu a může obdržet podporu za podmínek stanovených v tomto odstavci.

⁽⁵⁾ Toto se týká zejména typů společností uvedených v prvním pododstavci čl. 1 odst. 1 směrnice Rady 78/660/EHS (Úř. věst. L 222, 14.8.1978, s. 11) naposledy pozměněné směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/51/EHS (Úř. věst. L 178, 17.7.2003, s. 16) začleněnou do bodu 4 přílohy XXII dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru EHP č. 176/2003 (Úř. věst. L 88, 25.3.2004, s. 53 a dodatek EHP č. 15, 25.3.2004, s. 14).

⁽⁶⁾ Analogicky s ustanoveními druhé směrnice Rady 77/91/EHS (Úř. věst. L 26, 31.1.1977, s. 1) naposledy pozměněné aktem o přistoupení k EU z roku 2003. Začleněno do bodu 2 přílohy XXII dohody o EHP dohodou o rozšíření EHP.

⁽⁷⁾ Toto se týká zejména typů společností uvedených ve druhém pododstavci čl. 1 odst. 1 směrnice 78/660/EHS (Úř. věst. L 222, 14.8.1978, s. 11) naposledy pozměněné směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2003/51/EHS (Úř. věst. L 178, 17.7.2003, s. 16) začleněnou do bodu 4 přílohy XXII dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru č. 176/2003 (Úř. věst. L 88, 25.3.2004, s. 53 a dodatek EHP č. 15, 25.3.2004, s. 14).

⁽⁸⁾ Při určování, zda se jedná o nezávislou společnost nebo zda tato společnost tvoří součást skupiny, budou vzata v úvahu kritéria stanovená v příloze I nařízení Komise (ES) č. 68/2001 (Úř. věst. L 10, 13.1.2001, s. 20) pozměněného nařízením (ES) č. 363/2004 (Úř. věst. L 63, 28.2.2004, s. 20) začleněného do bodu 1 odst. d) přílohy XV dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru č. 131/2004 (Úř. věst. L 64, 10.3.2005, s. 67).

16.2.2. Definice „podpory na záchranu a restrukturalizaci“

- (13) Na podporu na záchranu a podporu na restrukturalizaci se vztahují stejné pokyny, neboť v obou případech mají orgány veřejné moci co do činění s podnikem v obtížích a záchranu a restrukturalizace tvoří často dvě části jediné operace, přestože zahrnují různé procesy.
- (14) Podpora na záchranu je ve své podstatě dočasná a vratná pomoc. Jejím základním cílem je umožnit podniku v obtížích udržet se na trhu po dobu nezbytnou pro vypracování plánu restrukturalizace nebo likvidace. Obecně platí, že díky podpoře na záchranu je možné dočasně podpořit podnik, který se potýká s vážným zhoršením své finanční situace odrážejícím se v náhlé likvidní krizi nebo technické platební neschopnosti. Tato dočasná podpora by měla poskytnout čas na podrobné posouzení okolností, které obtíže způsobily, a na vytvoření vhodného plánu na odstranění těchto obtíží. Podpora na záchranu se navíc musí omezit na nezbytné minimum. Jinými slovy, podnikům v obtížích skýtá krátkou úlevu nepřesahující šest měsíců. Podporu musí tvořit vratná likvidní pomoc ve formě úvěrových záruk či úvěrů, s úrokovou sazbou, jež je alespoň srovnatelná s těmi, které jsou běžné u úvěrů poskytovaných zdravým podnikům, a zejména s referenčními sazbami přijatými úřadem. Strukturální opatření, která nevyžadují okamžité jednání, jako je nevyhnutelná a automatická účast státu na finančních prostředcích podniku, nemohou být financována prostřednictvím podpory na záchranu.
- (15) Jakmile byl vytvořen plán na restrukturalizaci nebo likvidaci, na něž byla požadována podpora, a je prováděn, považuje se veškerá další podpora za podporu na restrukturalizaci. Opatření, která je třeba učinit okamžitě s cílem zamezit pokračování ztráty, včetně strukturálních opatření (například okamžité ukončení ztrátové činnosti), je možné provést pomocí podpory na záchranu, avšak za předpokladu, že jsou splněny podmínky uvedené v části 16.3.1 pro jednotlivou podporu a v části 16.4.3 pro režimy podpory. Kromě případů, kdy se uplatní zjednodušený postup uvedený v části 16.3.1.2, musejí stát ESVO prokázat, že je třeba přijmout tato strukturální opatření okamžitě. Podporu na záchranu nelze za normálních okolností poskytnout na finanční restrukturalizaci.
- (16) Restrukturalizace bude oproti tomu vycházet z uskutečnitelného a vnitřně provázaného plánu s širokým pokrytím, jehož cílem je obnovit dlouhodobou životaschopnost podniku. Restrukturalizace obvykle zahrnuje jeden nebo více následujících prvků: reorganizaci a racionalizaci činností podniky z hlediska lepší efektivity, což zpravidla znamená ukončení ztrátových činností; restrukturalizaci takových činností, které mohou být opět konkurenceschopné; a případně diverzifikace činností v rámci nových a životaschopných oblastí. Fyzickou restrukturalizaci obvykle doprovází i finanční restrukturalizace (kapitálové injekce, snížení dluhu). Restrukturalizační opatření v rámci působnosti těchto pokynů se však nemohou omezovat jen na finanční pomoc, která má vyrovnat minulé ztráty z minulosti, ale nezabývá se příčinami těchto ztrát.

16.2.3. Oblast působnosti

- (17) Tyto pokyny se vztahují na podniky ve všech odvětvích pokrytých dohodou o EHP a jsou úřadem přezkoumávány v souladu s článkem 62 dohody o EHP, aniž jsou dotčena jiná pravidla týkající se podniků v obtížích v dotčeném odvětví⁽⁹⁾.

16.2.4. Slučitelnost se společným trhem

- (18) Podle čl. 61 odst. 2 a 3 dohody o EHP je možné podporu, na niž se vztahuje čl. 61 odst. 1, považovat za slučitelnou se společným trhem. Kromě případů podpory podle čl. 61 odst. 2 určené zejména k nápravě škody způsobené přírodními pohromami nebo mimořádnými událostmi, kterými se tyto pokyny nezabývají, tvoří jediný základ pro posouzení podpory podnikům v obtížích z hlediska slučitelnosti čl. 61 odst. 3 písm. c). Podle tohoto ustanovení má úřad pravomoc schválit podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností (...), pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem. Toto by mohlo nastat zejména v případě, kdy je podpora nutná k nápravě rozdílů způsobených tržním selháním nebo k zajištění hospodářské a sociální soudržnosti.
- (19) Vzhledem k tomu, že je ohrožena jeho vlastní existence, nemůže být podnik v obtížích považován za prostředek k prosazování jiných politických cílů, dokud není zajištěna jeho životaschopnost. Úřad se proto domnívá, že podpora poskytovaná podnikům v obtížích může přispívat k rozvoji hospodářských činností, aniž by nepříznivě ovlivňovala obchod v takové míře, jež by byla v rozporu se zájmem EHP, pouze pokud budou splněny podmínky uvedené v těchto pokynech. V případě, že se podniky, jimž je poskytována podpora na záchranu nebo restrukturalizaci, nacházejí v podporovaných oblastech, vezme úřad v úvahu regionální aspekty uvedené v čl. 61 odst. 3 písm. a) a c) dohody o EHP, jak je popsáno v bodech 54 a 55.
- (20) Úřad bude věnovat zvláštní pozornost potřebě zabránit tomu, aby tyto pokyny byly používány k obcházení zásad stanovených ve stávajících rámcích a pokynech.
- (21) Posouzení podpory na záchranu či restrukturalizaci by neměly ovlivňovat změny ve vlastnictví podporovaného podniku.

⁽⁹⁾ Zvláštní pravidla této povahy existují pro odvětví letectví. Viz kapitolu 30 těchto pokynů.

16.2.5. Příjemci dřívější protiprávní podpory

- (22) Pokud byla podniku v obtížích dříve poskytnuta podpora protiprávně a úřad v důsledku toho přijal záporné rozhodnutí a vydal příkaz k navrácení, k němuž však podle článku 14 v části II protokolu 3 Dohody mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora (dále dohoda o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře)⁽¹⁰⁾ nedošlo, je třeba při posuzování jakékoli podpory na záchranu a restrukturalizaci, jež má být poskytnuta stejnému podniku, vzít v úvahu: za prvé kumulativní účinek předchozí a nové podpory a za druhé skutečnost, že předchozí podpora nebyla vrácena⁽¹¹⁾.

16.3. Obecné podmínky pro schvalování podpory na záchranu a/nebo restrukturalizaci jednotlivě oznámené úřadu

- (23) Tato kapitola se zabývá pouze opatřeními, která jsou jednotlivě oznamována úřadu. Za určitých podmínek může úřad schválit režimy podpory na záchranu či restrukturalizaci. Tyto podmínky jsou stanoveny v oddíle 16.4.

16.3.1. Podpora na záchranu

16.3.1.1. Podmínky

- (24) Aby úřad mohl podporu na záchranu podle definice v bodě 14 schválit:
- a) musí se jednat o likvidní podporu ve formě úvěrových záruk nebo úvěrů⁽¹²⁾; v obou případech musí být úvěr poskytnut s úrokovou sazbou srovnatelnou alespoň se sazbami, které jsou běžné u zdravých podniků, a zejména s referenčními sazbami přijatými úřadem; každý úvěr je třeba splatit a platnost každé záruky musí skončit v období nepřesahujícím šest měsíců od poukázání první splátky danému podniku;
 - b) musí být tato podpora opodstatněna závažnými sociálními problémy a nesmí mít příliš nepříznivý dopad na ostatní smluvní strany dohody o EHP;
 - c) musí se dotčený stát ESVO při oznámení zavázat, že sdělí úřadu nejpozději šest měsíců poté, co bylo opatření v rámci podpory na záchranu schváleno, plán restrukturalizace nebo likvidace nebo předloží doklad o tom, že byl úvěr v celé výši splacen a/nebo o tom, že byla ukončena platnost záruky; v případě neoznámené podpory musí stát ESVO sdělit nejpozději šest měsíců po prvním provedení opatření v rámci podpory na záchranu plán restrukturalizace nebo likvidace nebo předložit doklad o tom, že byl úvěr v celé výši splacen a/nebo o tom, že byla ukončena platnost záruky;
 - d) musí se tato podpora omezit na částku potřebnou k udržení podniku po dobu, pro níž byla podpora schválena; tato částka může zahrnovat podporu na naléhavá strukturální opatření v souladu s bodem 15; nezbytná částka by měla vycházet z likvidních potřeb podniku plynoucích z utržené ztráty; při jejím určování bude brán ohled na výsledek vzorce uvedeného v příloze; jakákoli podpora na záchranu, která překročí výsledek tohoto výpočtu, bude muset být náležitě vysvětlena;
 - e) musí tato podpora splňovat podmínku uvedenou v části 16.3.3 (jednou a dost⁴).

⁽¹⁰⁾ Dohoda mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora („dohoda o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře“) (Úř. věst. L 344, 31.12.1994, s. 1).

⁽¹¹⁾ Případ C-355/95 P, *Textilwerke Deggendorf proti Komisi aj.* [1997] ECR I-2549.

⁽¹²⁾ Výjimku je možné udělat v případě podpory na záchranu v odvětví bankovníctví, aby dotyčná úvěrová instituce mohla dočasně pokračovat ve své bankovní činnosti v souladu s platnými finančněprávními předpisy (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu, Úř. věst. L 126, 26.5.2000, s. 1 začleněná do bodu 14 přílohy IX dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru č. 15/2001 (Úř. věst. L 117, 26.4.2001, s. 13 a dodatek EHP č. 22, 26.4.2001, s. 8). Podpora poskytnutá v jiné formě, než je popsáno v písmeni a), by v každém případě měla splňovat obecné zásady pro podporu na záchranu a nemůže spočívat ve strukturálních finančních opatřeních týkajících se vlastních prostředků banky. Jakákoli podpora poskytnutá v jiné formě, než jak je popsáno v písmeni a), bude vzata v úvahu při posuzování kompenzačních opatření v rámci plánu restrukturalizace v souladu s body 37 až 41.

- (25) V případě, že stát ESVO předložil plán restrukturalizace během šesti měsíců od data schválení nebo, v případě neoznámené podpory, od data provádění daného opatření, prodlužuje se lhůta pro splacení úvěru nebo ukončení platnosti záruky do té doby, dokud úřad o tomto plánu neučiní rozhodnutí, pokud však nerozhodne, že takové prodloužení není odůvodněné.
- (26) Aniž je dotčen článek 23 v části II protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře a možnost předložit věc Soudnímu dvoru států ESVO v souladu s druhým pododstavcem čl. 1 odst. 2 v části I protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře, zahájí úřad řízení podle čl. 1 odst. 2 v části I protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře v případě, že stát ESVO neposkytne:
- a) věrohodný a opodstatněný plán restrukturalizace nebo likvidace nebo
- b) doklad o tom, že byl úvěr plně splacen a/nebo ukončena platnost záruky před uplynutím šestiměsíční lhůty.
- (27) Úřad může takové řízení v každém případě zahájit, aniž je dotčen článek 23 v části II protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře a možnost předložit věc Soudnímu dvoru ESVO v souladu s druhým pododstavcem čl. 1 odst. 2 v části I protokolu 3 Dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře, pokud se domnívá, že úvěr nebo záruka byly zneužity nebo že poté, co uplynula šestiměsíční lhůta, již nelze odůvodnit neschopnost uhradit podporu.
- (28) Schválení podpory na záchranu nemusí nutně znamenat, že bude následně schválena i podpora v rámci plánu restrukturalizace; taková podpora musí být posouzena zvlášť na základě jejich vlastních předností.

16.3.1.2. Zjednodušený postup

- (29) Úřad bude pokud možno usilovat o přijetí rozhodnutí do jednoho měsíce v případě, že podpora na záchranu splňuje všechny podmínky uvedené části 16.3.1.1 a dále rovněž následující požadavky:
- a) dotyčný podnik splňuje alespoň jedno ze tří kritérií uvedených v bodě 9;
- b) podpora na záchranu se omezuje na částku, která je výsledkem vzorce uvedeného v příloze a nepřesahuje částku 10 milionů EUR.

16.3.2. Podpora na restrukturalizaci

16.3.2.1. Základní zásada

- (30) Podpora na restrukturalizaci má mimořádný význam pro hospodářskou soutěž, neboť může přesouvat nespravedlivý díl břemene strukturálního přizpůsobení a s ním spojených sociálních a hospodářských problémů na jiné výrobce, kteří dokáží fungovat bez podpory, a na jiné smluvní strany dohody o EHP. Jako obecná zásada by proto mělo platit, že poskytnutí podpory na restrukturalizaci bude možné pouze za takových okolností, kdy lze prokázat, že to není v rozporu se zájmem EHP. To bude možné pouze při splnění přísných kritérií a pokud bude jisté, že jakékoli narušení hospodářské soutěže bude vynahrazeno výhodami plynoucími z udržení podniku na trhu (například pokud je jasné, že by čistý dopad propouštění nadbytečných pracovníků v důsledku ukončení činnosti podniku v kombinaci s dopady na její dodavatele zhoršil problémy se zaměstnaností nebo, výjimečně, pokud by odchod daného podniku z trhu vedl ke vzniku monopolu nebo neměnné oligopolní situace) a že v zásadě existují přiměřená kompenzační opatření ve prospěch ostatních soutěžitelů.

16.3.2.2. Podmínky schválení podpory

- (31) S výhradou zvláštních ustanovení pro podporované oblasti a MSP (viz body 54, 55, 56 a 58) schválí úřad podporu pouze za těchto podmínek:

Způsobilost podniku

- (32) Podnik musí odpovídat definici podniku v obtížích ve smyslu těchto pokynů (viz body 8 až 12).

Obnovení dlouhodobé životaschopnosti

- (33) Poskytnutí podpory musí být podmíněno prováděním plánu restrukturalizace, který musí být ve všech případech jednotlivé podpory schválen úřadem, kromě případu MSP, jak je stanoveno v části 16.3.2.5.
- (34) Plán restrukturalizace, jehož doba trvání musí být co nejkratší, musí v přiměřené lhůtě a na základě realistických předpokladů ohledně budoucích podmínek fungování podniku obnovit jeho dlouhodobou životaschopnost. Podpora na restrukturalizaci musí být proto spojena s uskutečnitelným plánem restrukturalizace, k jehož provedení se dotčený stát ESVO zavazuje. Tento plán musí být se všemi souvisejícími podrobnostmi předložen úřadu a musí zejména zahrnovat průzkum trhu. Zlepšení životaschopnosti musí být především výsledkem interních opatření obsažených v plánu restrukturalizace; vnější faktory, jako jsou cenové výkyvy nebo změny poptávky, na něž podnik nemá velký vliv, mohou být vzaty v úvahu, pouze pokud jsou prognózy trhu obecně uznávány. Restrukturalizace musí zahrnovat ukončení činností, které by ze strukturálního hlediska zůstaly i po restrukturalizaci ztrátové.
- (35) Plán restrukturalizace musí popsat okolnosti, které způsobily obtíže podniku, a poskytnout tak základ pro posouzení vhodnosti navrhovaných opatření. Musí kromě jiného zohledňovat současnou situaci a budoucí vyhlídky týkající se nabídky a poptávky na relevantním trhu s produktem, jakož i scénáře, které by mohly nastat v nejlepším či nejhorším případě, střední předpoklady a specifické přednosti a nedostatky podniku. Musí podniku umožňovat pokrok směrem k nové struktuře, která jí nabídne vyhlídky dlouhodobé životaschopnosti a umožní stát na vlastních nohou.
- (36) Plán musí počítat s přeměnou, která podniku po dokončení restrukturalizace umožní pokrýt všechny její náklady, včetně odpisových a finančních nákladů. Očekávaná kapitálová návratnost musí být dostatečná na to, aby restrukturalizovanému podniku umožnila konkurovat na trhu na základě jeho vlastních předností. Pokud obtíže podniky plynou z nedostatků v jeho systému řízení, je třeba provést vhodné úpravy.

Zamezení přílišnému narušení hospodářské soutěže

- (37) S cílem co nejvíce omezit nepříznivý dopad na podmínky obchodování, aby sledované přínosy převážily zápory, je třeba přijmout kompenzační opatření. Jinak bude podpora považována za podporu ‚v rozporu se společným zájmem‘, a proto neslučitelnou s dohodou o EHP. Při posuzování úměrnosti kompenzačních opatření bude brát úřad ohled na cíl obnovení dlouhodobé životaschopnosti.
- (38) Tato opatření mohou zahrnovat prodej aktiv, snížení kapacity nebo omezení přítomnosti na trhu a omezení vstupních překážek na dotčených trzích. Při posuzování vhodnosti kompenzačních opatření vezme úřad v úvahu strukturu trhu a podmínky hospodářské soutěže, aby bylo možné zajistit, že žádné takové opatření nepovede ke zhoršení struktury trhu, například tím, že jeho nepřímým dopadem bude vznik monopolu nebo neměnné oligopolní situace. Pokud některý stát ESVO může dokázat, že by taková situace nastala, měla by být kompenzační opatření navržena tak, aby ke vzniku takové situace nedošlo.
- (39) Opatření musejí být úměrná rušivým účinkům podpory a zejména velikosti⁽¹³⁾ a relativnímu významu daného podniku na trhu nebo trzích. Opatření by měla být provedena zejména na trhu (trzích), kde bude mít daný podnik po restrukturalizaci významné postavení. Míru snížení kapacity či omezení působnosti na trhu je třeba stanovit případ od případu. Rozsah nezbytných opatření určí úřad na základě průzkumu trhu přiloženého k plánu restrukturalizace a ve vhodných případech na základě jiných, úřadu dostupných informací, včetně údajů poskytnutých zúčastněnými stranami. Snížení musí být nedílnou součástí restrukturalizace, jak je stanoveno v jejím plánu. Tato zásada platí nehledě na to, zda k těmto snížení dochází před nebo po poskytnutí státní podpory, dokud jsou součástí stejné restrukturalizace. Odpisy a ukončení ztrátových činností, které by bylo v každém případě nutné pro obnovení životaschopnosti podniku, nebude za účelem posouzení kompenzačních opatření považováno za snížení kapacity nebo omezení působnosti na trhu. Toto posouzení však vezme v úvahu jakoukoli dříve poskytnutou podporu na záchranu.
- (40) Tato podmínka však nebude za normálních okolností platit pro malé podniky, neboť se lze domnívat, že nárazová pomoc malým podnikům obvykle nenarušuje hospodářskou soutěž v míře, která by odporovala společnému zájmu, pokud není pravidly pro státní podporu v určitém odvětví stanoveno jinak nebo pokud příjemce nepůsobí na trhu, který se dlouhodobě potýká s nadbytečnou kapacitou.

⁽¹³⁾ V tomto ohledu může úřad vzít v úvahu rovněž skutečnost, zda se v případě dotčeného podniku jedná o střední nebo velký podnik.

- (41) Pokud příjemce působí na trhu, který se dlouhodobě potýká s nadbytečnou strukturální kapacitou, jak je definován v rámci Víceodvětvového rámce pro regionální podporu velkých investičních projektů⁽¹⁴⁾, může se stát, že snížení kapacity podniku nebo omezení jeho působnosti na trhu bude muset dosáhnout míry až 100 %⁽¹⁵⁾.

Podpora omezená na minimum: skutečný příspěvek bez podpory

- (42) Výše a míra podpory se musí omezit na úplné minimum restrukturalizačních nákladů nutných k provedení restrukturalizace s ohledem na stávající finanční zdroje podniku, jeho akcionářů či společníků nebo obchodní skupiny, ke které náleží. Při posuzování tohoto aspektu bude vzata v úvahu jakákoli dříve poskytnutá podpora na záchranu. Od příjemců podpory se očekává, že k plánu restrukturalizace přispějí významným dílem z vlastních zdrojů, včetně prodeje aktiv, která nejsou nezbytně nutná pro přežití podniku, nebo z vnějších zdrojů za tržních podmínek. Toto přispění bude svědčit o tom, že jsou hospodářské subjekty přesvědčeny o možnosti opětovné životaschopnosti daného podniku. Takové přispění musí být skutečné, tj. opravdové, bez všech očekávaných budoucích výnosů, jako je peněžní tok, a musí být co nejvyšší.
- (43) Následující příspěvky⁽¹⁶⁾ na restrukturalizaci bude úřad za normálních okolností považovat za přiměřené: alespoň 25 % v případě malých podniků, alespoň 40 % u středních podniků a alespoň 50 % u velkých podniků. Za výjimečných okolností a v případě zvlášť závažných problémů, které musí stát ESVO prokázat, se úřad může spokojit i s nižším příspěvkem.
- (44) Aby se omezila míra narušení hospodářské soutěže, musejí být výše podpory nebo způsob, jakým je poskytována, takové, aby danému podniku nebyl poskytnut nadbytek prostředků, jenž by mohl být použit pro agresivní a trh narušující činnosti, které nesouvisí s procesem restrukturalizace. Úřad proto bude ověřovat výši zadlužení podniku po restrukturalizaci, včetně situace po jakémkoli odkladu nebo snížení jeho dluhů, zejména v souvislosti s jeho pokračováním v činnosti po ukončení kolektivního úpadkového řízení zahájeného vůči němu na základě vnitrostátních právních předpisů⁽¹⁷⁾. Žádná z podpor nesmí být použita na financování nových investic, které nejsou nezbytně nutné pro obnovení životaschopnosti podniku.

Zvláštní podmínky spojené se schválením podpory

- (45) Kromě kompenzačních opatření popsaných v bodech 37 až 41 může úřad stanovit jakékoli podmínky nebo povinnosti, které považuje za nutné ve snaze zajistit, aby podpora nenarušovala hospodářskou soutěž v míře, která by byla v rozporu se společným zájmem, pokud se dotčený stát ESVO nezavázal, že přijme taková opatření sám. Úřad může například požadovat, aby stát ESVO:
- sám přijal určitá opatření (např. otevřel určité trhy přímo nebo nepřímo související s činnostmi podniku subjektům v EHP při náležitém dodržení práva EHP);
 - uložil příjemci podpory určité povinnosti;
 - neposkytoval v období restrukturalizace příjemci podpory jiné typy podpory.

Úplné provedení plánu restrukturalizace a splnění podmínek

- (46) Podnik musí provést celý plán restrukturalizace a musí splnit i všechny ostatní povinnosti stanovené v rozhodnutí úřadu, kterým se podpora schvaluje. Nebude-li plán proveden nebo nebudou-li splněny ostatní povinnosti, bude to úřad považovat za zneužití podpory, aniž je dotčen článek 23 v části II protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře a možnost předložit věc Soudnímu dvoru ESVO v souladu s druhým pododstavcem čl. 1 odst. 2 v části I protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře.
- (47) V případě, že je restrukturalizace otázkou několika let a vyžaduje podporu ve značné výši, může úřad požadovat, aby byla platba podpory na restrukturalizaci rozdělena do splátek, a může platbu každé splátky podmínit:
- potvrzením před uskutečněním každé platby, že je každá fáze plánu restrukturalizace úspěšně prováděna v souladu s plánovaným časovým rozvrhem, nebo
 - svým schválením před uskutečněním platby poté, co ověří, že je plán prováděn uspokojivě.

⁽¹⁴⁾ Kapitola 26A Víceodvětvového rámce pro regionální podporu velkých investičních projektů přijatého dne 18. prosince 2002 (dosud nezveřejněno) ve znění ze dne 17.3.2004 (dosud nezveřejněno).

⁽¹⁵⁾ V takových případech Komise povolí pouze podporu na zmírnění sociálních nákladů na restrukturalizaci v souladu s částí 16.3.2.6 a podporu v oblasti životního prostředí na pomoc znečištěným oblastem, které by jinak mohly být ponechány svému osudu.

⁽¹⁶⁾ Viz bod 6. Tento minimální příspěvek nesmí obsahovat žádnou podporu. O takový případ se nejedná, pokud jde například o úvěr s úrokovým příspěvkem nebo je úvěr zajištěn vládními zárukami, které obsahují prvky podpory.

⁽¹⁷⁾ Viz bod 9 písm. c).

Kontrola a výroční zpráva

- (48) Úřad musí mít možnost se ujistit o tom, že je plán restrukturalizace řádně prováděn, a to prostřednictvím pravidelných podrobných zpráv zasílaných dotčeným státem ESVO.
- (49) V případě podpory poskytované velkým podnikům musí být první zpráva předložena úřadu obvykle nejpozději do šesti měsíců od schválení podpory. Následující zprávy je třeba úřadu zasílat alespoň jednou za rok, vždy ke stanovenému datu, dokud nelze cíle plánu restrukturalizace považovat za splněné. Zprávy musejí obsahovat všechny informace, které úřad potřebuje, aby byl schopen kontrolovat provádění plánu restrukturalizace, časový rozvrh plateb ve prospěch podniku, jeho finanční situaci a dodržování všech podmínek či povinností stanovených v rozhodnutí, kterým byla podpora schválena. Musí obsahovat zejména všechny relevantní informace o jakékoli podpoře poskytnuté danému podniku v období restrukturalizace, a to za jakýmkoli účelem, ať už jednotlivě, nebo v rámci obecného režimu (viz body 67 až 70). V případě, že úřad potřebuje aktuální potvrzení určitých skutečností, například o uzavírkách nebo snížení kapacity, může vyžadovat, aby mu zprávy byly zasílány častěji.
- (50) V případě podpory poskytované MSP bude za normálních okolností stačit, předloží-li příjemce podpory každoročně kopii rozvahy a výkazu zisků a ztrát, pokud nebyly v rozhodnutí, kterým se podpora schvaluje, stanoveny přísnější podmínky.

16.3.2.3. Změny plánu restrukturalizace

- (51) V případě, že byla podpora na restrukturalizaci schválena, může dotčený stát ESVO během období restrukturalizace úřad požádat, aby odsouhlasil změny plánu restrukturalizace a změny ve výši podpory. Úřad může takové změny povolit, pokud jsou splněny tyto podmínky:
- a) pozměněný plán musí stále zahrnovat obnovení životaschopnosti v přiměřené lhůtě;
 - b) v případě zvýšení podpory musí být náležitá kompenzační opatření obsáhlejší než ta původně uložená;
 - c) pokud jsou navrhovaná kompenzační opatření méně obsáhlá než ta původně plánovaná, musí být výše podpory odpovídajícím způsobem snížena;
 - d) nový časový rozvrh pro realizaci kompenzačních opatření může být oproti původně přijatému rozvrhu opožděn pouze z důvodů, které daný podnik či stát ESVO nemohou ovlivnit; pokud takový důvod neexistuje, musí být podpora odpovídajícím způsobem snížena.
- (52) V případě zmírnění podmínek stanovených úřadem nebo závazků učiněných státem ESVO musí být výše podpory odpovídajícím způsobem snížena nebo mohou být stanoveny jiné podmínky.

- (53) Pokud by stát ESVO provedl změny schváleného plánu restrukturalizace, aniž by o tom náležitě uvědomil úřad, zahájí úřad řízení podle čl. 16 části II protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře (zneužití podpory), aniž je dotčen článek 23 v části II protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře a možnost předložení věci Soudnímu dvoru ESVO v souladu s druhým pododstavcem čl. 1 odst. 2 v části I protokolu 3 dohody o kontrolním úřadu a soudním dvoře.

16.3.2.4. Podpora na restrukturalizaci v podporovaných oblastech

- (54) Úřad musí při posuzování podpory na restrukturalizaci v podporovaných oblastech vzít v úvahu potřeby regionálního rozvoje. Skutečnost, že se nezdravý podnik nachází v podporované oblasti, však ještě sama o sobě neopodstatňuje volnější přístup k podporám na restrukturalizaci: ze střednědobého až dlouhodobého hlediska regionu nepomůže, budou-li podniky uměle udržovány na trhu. Pokud jde o cíl podpořit regionální rozvoj, je navíc ve vlastním zájmu regionů použít své prostředky na co možná brzký rozvoj činností, které jsou životaschopné a trvale udržitelné. Navíc je třeba minimalizovat narušení hospodářské soutěže, a to i v případě podpory poskytované podnikům v podporovaných oblastech. V této souvislosti je třeba zohlednit i možné nepříznivé dopady, které by se mohly v dotčené oblasti a jiných podporovaných oblastech objevit.

- (55) Kritéria uvedená v bodech 31 až 53 se proto stejným způsobem použijí také v podporovaných oblastech i při zohlednění potřeb regionálního rozvoje. Mohou zde však platit méně přísné podmínky, co se týče provádění kompenzačních opatření a výše příspěvku ze strany příjemce podpory, pokud nestanoví pravidla pro státní podporu v určitém odvětví jinak. V případě, že je to v zájmu regionálního rozvoje a pokud je snížení kapacity nebo omezení účasti na trhu považováno za nejvhodnější opatření pro zamezení přílišnému narušení hospodářské soutěže, může být požadované snížení v podporovaných oblastech nižší než v těch, které podporovány nejsou. V těchto případech, které musí dotčený stát ESVO prokázat, se rozlišuje mezi oblastmi způsobilými pro regionální pomoc podle čl. 61 odst. 3 písm. a) dohody o EHP a oblastmi způsobilými podle čl. 61 odst. 3 písm. c) s cílem zohlednit větší závažnost regionálních problémů v prvně jmenovaných oblastech.

16.3.2.5. Podpora na restrukturalizaci MSP

- (56) Podpora poskytovaná malým podnikům⁽¹⁸⁾ má tendenci ovlivňovat podmínky obchodování méně než ta, která se poskytuje středním a velkým podnikům. To platí i pro podporu na restrukturalizaci, takže se podmínky stanovené v bodech 31 až 53 uplatňují méně přísně v těchto ohledech:
- a) poskytnutí podpory na restrukturalizaci malým podnikům nebude obvykle vázáno na kompenzační opatření (viz bod 40), pokud není pravidly pro státní podporu v určitém odvětví stanoveno jinak;
 - b) v případě MSP budou požadavky týkající se obsahu zpráv méně přísné (viz body 48, 49 a 50).
- (57) I pro MSP však plně platí zásada ‚jednou a dost‘ (část 16.3.3).
- (58) V případě MSP nemusí plán restrukturalizace schvalovat úřad. Musí však splňovat požadavky stanovené v bodech 34 až 36, být schválen dotčeným státem ESVO a sdělen úřadu. Poskytnutí podpory musí být podmíněno provedením celého plánu restrukturalizace. Povinnost ověřit, zda jsou tyto podmínky splněny, náleží dotčenému státu ESVO.

16.3.2.6. Podpora na pokrytí sociálních nákladů na restrukturalizaci

- (59) Plány restrukturalizace s sebou obvykle přinášejí omezení dotčených činností nebo jejich úplné zrušení. Takové snížení nákladů je často nutné v zájmu racionalizace a výkonnosti, nehledě na všechna snížení kapacity, která mohou být vyžadována jako podmínka pro poskytnutí podpory. Ať už je důvod jakýkoli, taková opatření obecně vedou k omezení počtu pracovních sil v podniku.
- (60) Součástí pracovněprávních předpisů států ESVO mohou být obecné systémy sociálního zabezpečení, v jejichž rámci je odstupné a předčasná penze vypláceno přímo nadbytečným pracovníkům. Tyto systémy nelze považovat za státní podporu, na niž se vztahuje čl. 61 odst. 1 dohody o EHP.
- (61) Kromě ustanovení o přímém odstupném a předčasně penzi pro zaměstnance obsahují obecné systémy sociálního zabezpečení často také ustanovení o tom, že náklady na příspěvky, které podnik poskytuje nadbytečným pracovníkům nad rámec jeho statutárních a smluvních povinností, nese vláda. V případě, že jsou takové systémy obecně dostupné bez odvětvových omezení každému pracovníkovi, který splňuje předem vymezené zakládající bez dalšího způsobilost pracovníka, se nemá za to, že obsahují podporu podle čl. 61 odst. 1 pro podniky procházející restrukturalizací. Na druhé straně mohou, pokud jsou používány na podporu restrukturalizace jen v určitých výrobních odvětvích, podporu zahrnovat právě díky jejich selektivnímu použití⁽¹⁹⁾.
- (62) Povinnosti, které podle pracovněprávních předpisů nebo kolektivních smluv s odbory náleží samotnému podniku, tj. povinnosti poskytovat odstupné a/nebo předčasnou penzi, jsou součástí běžných nákladů na provoz, které podnik musí pokrýt z vlastních zdrojů. Veškeré příspěvky k těmto nákladům ze strany státu je proto třeba považovat za podporu. Toto platí bez ohledu na to, zda byly částky vyplaceny přímo podniku anebo jsou prostřednictvím vládní organizace poskytnuty zaměstnancům.
- (63) Úřad v zásadě nemá námitky proti takové podpoře, pokud je poskytována podnikům v obtížích, neboť přináší ekonomické výhody, které přesahují zájmy dotčeného podniku, když usnadňují strukturální změny a zmírňují sociální dopady.

⁽¹⁸⁾ Jak je vymezeno v doporučení Komise 2003/361/ES (Úř. věst. L 124, 20.5.2003, s. 36), začleněné do dohody o EHP rozhodnutím Smíšeného výboru EHP č. 131/2004 (dosud nezveřejněno). Do 31. prosince 2004 platí definice uvedená v doporučení Komise 96/280/ES (Úř. věst. L 107, 30.4.1996, s. 4). Definici lze rovněž najít v příloze 1 nařízení Komise (ES) č. 70/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory malým a středním podnikům (Úř. věst. L 10, 13.1.2001, s. 33), začleněného do dohody o EHP prostřednictvím přílohy XV bodu 1 písm. f) rozhodnutím Smíšeného výboru EHP č. 88/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se mění příloha XV (Státní podpora) dohody o EHP (Úř. věst. L 266, 3.10.2002, s. 56 a dodatek EHP č. 49, 3.10.2002, s. 42).

⁽¹⁹⁾ Ve svém rozsudku ve věci C-241/94, *Francie proti Komisi*, Sb. rozh. 1996, s. I-4551 (*Kimberly Clark Sopalin*), Evropský soudní dvůr uznává, že systém financování ze strany francouzských orgánů na základě volného uvážení, prostřednictvím Národního zaměstnaneckého fondu, může určité podniky přivést do výhodnější situace než jiné, a může být proto považován za podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy. (Rozsudek soudu nezpochybnil závěr Komise, že tato podpora byla slučitelná se společným trhem.)

- (64) Kromě odstupného a předčasné penze se podpory v souvislosti se zvláštními programy restrukturalizace běžně používají také na školení, poradenství a praktickou pomoc při hledání náhradního zaměstnání, na pomoc při přemístění a na odborné školení a podporu zaměstnanců, kteří chtějí zahájit novou podnikatelskou činnost. Úřad se k takovým podporám tradičně staví kladně, pokud jsou poskytovány podnikům v obtížích.
- (65) Typ podpory popsany v bodech 61 až 64 musí být v plánu restrukturalizace jasně označen, neboť se na podporu na sociální opatření poskytovanou výhradně ve prospěch nadbytečných pracovníků pro účely stanovení rozsahu kompenzačních opatření uvedených v bodech 37 až 41 nebere ohled.
- (66) Úřad se ve společném zájmu stará v souvislosti s plánem restrukturalizace o to, aby sociální dopady restrukturalizace pro jiné smluvní strany dohody o EHP než ty, ve kterých se poskytuje podpora, byly minimální.

16.3.2.7. Potřeba uvědomit Úřad o jakékoli podpoře poskytované přijímacímu podniku v období restrukturalizace

- (67) V případě, že byla podpora na restrukturalizaci poskytnutá velkému nebo střednímu podniku přezkoumána z hlediska těchto pokynů, může poskytnutí jakékoli jiné podpory v období restrukturalizace, i když je v souladu s již schváleným režimem, ovlivnit rozhodnutí úřadu o rozsahu požadovaných kompenzačních opatření.
- (68) Oznámení o podpoře na restrukturalizaci velkého nebo středního podniku musí uvádět i všechny ostatní podpory jakéhokoli typu, které mají být podle plánu v období restrukturalizace poskytnuty přijímacímu podniku, pokud se na ně nevztahuje pravidlo *de minimis* nebo nařízení udělující výjimku.
- (69) Úřad je povinen brát takovou podporu v úvahu při posuzování podpory na restrukturalizaci. Jakákoli podpora skutečně poskytnutá velkému nebo střednímu podniku v období restrukturalizace, včetně podpory poskytnuté v rámci schváleného režimu, musí být jednotlivě oznámena úřadu, pokud o ní úřad nebyl informován v době svého rozhodnutí o podpoře na restrukturalizaci.
- (70) Úřad musí zajistit, aby poskytováním podpory v rámci schválených režimů nedocházelo k obcházení požadavků těchto pokynů.

16.3.3. 'Jednou a dost'

- (71) Podpora na záchranu je jednorázovou záležitostí určenou především k tomu, aby se podnik udržel na trhu po omezenou dobu, během níž je možné zvážit jeho budoucnost. Nemělo by být možné dovolit opakované poskytování podpor na záchranu, jež by pouze zachovávalo stávající stav, odkládalo nevyhnutelné a mezeitím přesouvalo hospodářské a sociální problémy na jiné, výkonnější výrobce nebo jiné smluvní strany dohody o EHP. Podpora na záchranu by se proto měla poskytovat pouze jednou (zásada 'jednou a dost' Podle téže zásady a s cílem zabránit tomu, aby byly podniky nespravedlivě podporovány, když jsou schopny přežít jen díky opakované státní podpoře, by se i podpora na restrukturalizaci měla poskytovat pouze jednou. Pokud je podpora na záchranu poskytnuta podniku, který již obdržel podporu na restrukturalizaci, lze se domnívat, že obtíže příjemce podpory jsou opakované a že opakované intervence ze strany státu povedou k narušení hospodářské soutěže, která jsou v rozporu se společným zájmem. Tyto opakované státní intervence by neměly být povoleny.
- (72) Při oznamování plánované podpory na záchranu či restrukturalizaci úřadu musí stát ESVO uvést, zda dotčený podnik již v minulosti obdržel podporu na záchranu či restrukturalizaci, včetně jakékoli podpory tohoto druhu poskytnuté před datem použitelnosti těchto pokynů a jakékoli neoznamované podpory⁽²⁰⁾. Pokud ano a od poskytnutí podpory na záchranu, od skončení období restrukturalizace nebo od přerušování provádění plánu restrukturalizace (podle toho, co nastalo později) uběhlo méně než 10 let, úřad poskytnutí další podpory na záchranu nebo restrukturalizaci neschválí. Výjimky k tomuto pravidlu jsou povoleny v těchto případech:

- a) podpora na restrukturalizaci navazuje na poskytnutí podpory na záchranu, a tvoří tak součást jediné restrukturalizační operace;

⁽²⁰⁾ Co se týče neoznamované podpory, úřad vezme ve své analýze v úvahu možnost, že podpora mohla být prohlášena za slučitelnou s dohodou o EHP jinak než coby podpora na záchranu a restrukturalizaci.

b) v souladu s podmínkami uvedenými v části 16.3.1.1 byla poskytnuta podpora na záchranu, avšak nenásledovala restrukturalizace podporovaná státem, neboť:

i) podnik mohl být po poskytnutí podpory na záchranu reálně považován za dlouhodobě životaschopný a

ii) nová podpora na záchranu či restrukturalizaci je po uplynutí alespoň pěti let nutná z důvodu nepředvídatelných okolností⁽²¹⁾, za něž podnik nenese odpovědnost;

c) za mimořádných a nepředvídaných okolností, za něž podnik nenese odpovědnost.

V případech uvedených v písmenech b) a c) nelze použít zjednodušený postup uvedený v části 16.3.1.2.

(73) Na uplatnění této zásady nebudou mít v žádném případě vliv jakékoli změny ve vlastnictví přijímacího podniku, ke kterým dojde po poskytnutí podpory, ani soudní či správní řízení, která povedou k ozdravení rozvahy, snížení závazků nebo úhradě předešlých dluhů podniku, pokud se jedná o stejný podnik, který pokračuje v činnosti.

(74) V případě, že podporu na záchranu či restrukturalizaci obdržela obchodní skupina, nepovolí úřad za normálních okolností poskytnutí další podpory na záchranu či restrukturalizaci ani samotné skupině, ani žádnému subjektu, který k této skupině náleží, pokud od poskytnutí podpory na záchranu, skončení období restrukturalizace či přerušování provádění plánu restrukturalizace (podle toho, co nastalo později) neuplynulo 10 let. V případě, že podporu na záchranu nebo restrukturalizaci obdržel subjekt, který náleží k obchodní skupině, zůstávají skupina jako celek i ostatní subjekty v rámci skupiny způsobilé k poskytnutí podpory na záchranu či restrukturalizaci, pokud jsou splněna jiná ustanovení těchto pokynů, s výjimkou subjektů, které byly již dříve příjemcem podpory. Státy ESVO musejí zajistit, aby se podpora skrze skupinu nebo jiné subjekty skupiny nedostala dále k subjektu, který již dříve podporu obdržel.

(75) V případě, kdy podnik převezme aktiva jiného podniku, zejména pokud jde o podnik, který byl předmětem některého z řízení uvedených v bodě 73 nebo kolektivního úpadkového řízení vedeného podle vnitrostátních právních předpisů a již obdržel podporu na záchranu nebo restrukturalizaci, nevztahuje se na kupujícího zásada 'jednou a dost', pokud jsou splněny všechny tyto podmínky:

a) kupující a původní podnik jsou dva jasně oddělené subjekty;

b) kupující obdržel aktiva původního podniku za tržní cenu;

c) likvidace nebo správa se soudním dozorem a následná koupě původního podniku nejsou pouhým prostředkem k tomu, jak se vyhnout použití zásady 'jednou a dost' – úřad může za takový případ označit například situaci, kdy obtíže, kterým kupující čelí, byly jasně předvídatelné již v okamžiku, kdy přebíral aktiva původního podniku.

(76) Na tomto místě je však třeba zdůraznit, že podpory na nákup aktiv nelze v rámci těchto pokynů povolit, neboť představují podporu na počáteční investici.

16.4. Režimy podpory pro MSP

16.4.1. Obecné zásady

(77) Úřad schválí režimy poskytnutí podpory na záchranu a/nebo restrukturalizaci malým či středním podnikům v obtížích pouze v případě, že dotčené podniky odpovídají definici MSP. S výhradou následujících zvláštních ustanovení bude slučitelnost těchto režimů posuzována z hlediska podmínek stanovených v kapitolách 16.2 a 16.3, s výjimkou části 16.3.1.2, která se nevztahuje na režimy podpory. Jakákoli podpora, která je poskytována v rámci některého režimu a nesplňuje některou z těchto podmínek, musí být jednotlivě oznámena úřadu, který jí musí předem schválit.

⁽²¹⁾ Nepředvídatelnou okolností se rozumí okolnost, kterou nemohlo vedení společnosti očekávat v době přípravy plánu restrukturalizace a která nepochází z opomenutí či chyby vedení společnosti či z rozhodnutí skupiny, k níž společnost náleží.

16.4.2. Způsobilost

- (78) Neří-li v pravidlech pro státní podporu v určitém odvětví stanoveno jinak, je poskytnutí podpory malým a středním podnikům v rámci režimů schválených od data použitelnosti těchto pokynů vyňato z povinnosti ho jednotlivě oznamovat pouze tehdy, splňuje-li dotčený podnik alespoň jedno z kritérií stanovených v bodě 9. Podpora podnikům, které nesplňují žádné z těchto tří kritérií, musí být jednotlivě oznámena úřadu, aby úřad mohl posoudit, zda tyto podniky odpovídají definici podniku v obtížích. Podporu podnikům činným na trhu, který se dlouhodobě potýká s nadbytečnou strukturální kapacitou, nehledě na velikost příjemce podpory je rovněž třeba jednotlivě oznámit úřadu, aby úřad mohl zvážit použití bodu 41.

16.4.3. Podmínky pro schválení režimů podpory na záchranu

- (79) Aby Úřad mohl režimy podpory na záchranu schválit, musí tyto režimy splňovat podmínky stanovené v písmenech a), b), d) a e) bodu 24. Podpora na záchranu nemůže být navíc poskytnuta na více než 6 měsíců, během nichž je třeba analyzovat situaci podniku. Před koncem tohoto období musí stát ESVO buď schválit plán restrukturalizace či likvidace, nebo od příjemce požadovat zpětnou úhradu úvěru a podpory odpovídající rizikové premii.

- (80) Jakoukoli podporu na záchranu poskytnutou na dobu delší než šest měsíců nebo podporu, která nebyla po šesti měsících zpětně uhrazena, je třeba jednotlivě oznámit úřadu.

16.4.4. Podmínky pro schválení režimů podpory na restrukturalizaci

- (81) Režimy podpory na restrukturalizaci schválí úřad jen tehdy, pokud je poskytnutí podpory podmíněno úplným provedením plánu restrukturalizace ze strany příjemce podpory a pokud byl tento plán schválen dotčeným státem ESVO a splňuje následující podmínky:

a) obnovení životaschopnosti: uplatní se kritéria uvedená v bodech 33 až 36;

b) zamezení přílišnému narušení hospodářské soutěže; vzhledem k tomu, že malé podniky mají tendenci narušovat hospodářskou soutěž méně, nepoužijí se zásady uvedené v bodech 37 až 41, pokud není v pravidlech pro státní podporu v určitém odvětví stanoveno jinak; režimy by však měly stanovovat, že podniky, které přijímají podporu, nesmí během provádění plánu restrukturalizace zvyšovat kapacitu; pro střední podniky se použijí body 37 až 41;

c) podpora se omezuje na nutné minimum: použijí se zásady uvedené v bodech 42, 43 a 44;

d) změna plánu restrukturalizace: jakékoli změny plánu musí být v souladu s pravidly uvedenými v bodech 51, 52 a 53.

16.4.5. Obecné podmínky pro schvalování režimů podpory na záchranu a/nebo restrukturalizaci

- (82) Režimy musí uvádět maximální výši podpory, kterou je možné poskytnout jednomu podniku jakožto součást operace poskytnutí podpory na záchranu a/nebo restrukturalizaci, včetně případu změny plánu. Podpora převyšující tuto částku musí být jednotlivě oznámena úřadu. Maximální výše podpory poskytované jednomu podniku na kombinaci podpory na záchranu a restrukturalizaci nesmí převyšovat částku 10 milionů EUR, včetně jakékoli podpory získané z jiných zdrojů nebo v rámci jiných režimů.

- (83) Kromě toho musí být dodržena zásada „jednou a dost“. Použije se pravidlo uvedené v části 16.3.3.

- (84) Státy ESVO musejí úřad jednotlivě uvědomit rovněž v případech, kdy podnik přebírá aktiva jiného podniku, který již sám obdržel podporu na záchranu nebo restrukturalizaci.

16.4.6. Kontrolní a výroční zprávy

- (85) Body 48, 49 a 50 se na režimy podpory nevztahují. Podmínkou schválení je však předkládání zpráv o fungování režimu, obvykle vždy jednou za rok, s uvedením informací blíže specifikovaných v pokynech úřadu pro normalizované zprávy⁽²²⁾. Zprávy musejí rovněž obsahovat seznam všech přijímajících podniků a pro každý z nich tyto údaje:
- a) název podniku;
 - b) kód odvětví, za použití trojmístných kódů klasifikace odvětví NACE⁽²³⁾;
 - c) počet zaměstnanců;
 - d) roční obrat a bilanční hodnotu;
 - e) výši poskytnuté podpory;
 - f) výši a formu příspěví ze strany příjemce;
 - g) případně informaci o typu a rozsahu kompenzačních opatření;
 - h) případně informaci o jakékoli podpoře na restrukturalizaci nebo jiné rovnocenné podpoře, kterou podnik v minulosti obdržel;
 - i) informaci o tom, zda byl přijímající podnik před koncem období restrukturalizace v likvidaci nebo předmětem kolektivního úpadkového řízení.

16.5. Vhodná opatření podle čl. 1 odst. 1 v části I protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře

- (86) Úřad ve zvláštním dopise navrhne, v souladu s čl. 1 odst. 1 v části I protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře, aby státy ESVO přijaly vhodná opatření, jak je uvedeno v bodech 87 a 88, s ohledem na jejich stávající režimy podpory. Úřad podmíní schválení jakéhokoli budoucího režimu dodržáním ustanovení uvedených bodů.
- (87) Státy ESVO, které návrh Úřadu přijaly, musejí do šesti měsíců přizpůsobit své stávající režimy podpory, které budou po přijetí pokynů pokračovat, s cílem sladit je s těmito pokyny.
- (88) Státy ESVO musejí oznámit přijetí těchto vhodných opatření do jednoho měsíce poté, co obdržely výše uvedený dopis s návrhem vhodných opatření.

16.6. Datum použitelnosti a délka trvání

- (89) Tyto stávající pokyny vstoupí v platnost v den jejich přijetí. Zůstanou v platnosti, pokud nebude stanoveno jinak dalším novým rozhodnutím, po dobu 5 let.
- (90) Oznámení evidovaná úřadem před datem přijetí budou posuzována z hlediska kritérií platných v době oznámení.
- (91) Úřad prověří, zda se podpory na záchranu či restrukturalizaci poskytnuté bez schválení úřadu, a tedy v rozporu s čl. 1 odst. 3 v části I protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře slučují s dohodou o EHP na základě těchto pokynů, pokud je část nebo celá podpora poskytnuta po jejich zveřejnění v *Úředním věstníku Evropské unie* a jeho dodatku EHP. Ve všech ostatních případech bude postupovat podle pokynů platných v době, kdy byla podpora poskytnuta.

⁽²²⁾ Viz přílohu III.A a B (normalizovaný formát pro oznamování existující státní pomoci) rozhodnutí Kontrolního úřadu ESVO 195/04/COL ze dne 14. července 2004 o prováděcích ustanoveních podle článku 27 v části II protokolu 3 dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoře (dosud nezveřejněno).

⁽²³⁾ Statistická klasifikace hospodářských činností v Evropském společenství uveřejněná Statistickým úřadem Evropských společenství.

PŘÍLOHA

Vzorec ⁽¹⁾ pro výpočet maximální výše podpory na záchranu, která opravňuje k využití zjednodušeného postupu:

$$\frac{\text{EBIT}_t + \text{odpisy}_t + (\text{pracovní kapitál}_t - \text{pracovní kapitál}_{t-1})}{2}$$

Vzorec vychází z provozních výsledků podniku (EBIT, tj. provozní hospodářský výsledek před úroky a zdaněním) vykázaných v roce předcházejícím poskytnutí/oznámení podpory (označen jako t). K této částce se připočtou odpisy. Poté je třeba k součtu připočíst změny pracovního kapitálu. Změna pracovního kapitálu se vypočte jako rozdíl mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky ⁽²⁾ za poslední uzavřená účetní období. Podobně je třeba v případě, že na úrovni provozního výsledku existují rezervy, tuto skutečnost jasně uvést a tyto rezervy by ve výsledku neměly být zahrnuty.

Cílem vzorce je předběžně stanovit záporný peněžní tok z provozní činnosti podniku v roce, který předcházal žádosti o podporu (nebo před přidělením podpory v případě neoznamovaných podpor). Polovina této částky by měla zajistit další fungování podniku po dobu šesti měsíců. Proto je třeba výsledek vydělit číslem 2.

Tento vzorec lze použít pouze v případě, že je výsledkem záporná částka.

V případě, že je výsledek kladný, je třeba předložit podrobné vysvětlení, které prokáže, že se společnost nachází v obtížích, jak je vymezeno v bodech 9 a 10.

Příklad:

Provozní hospodářský výsledek před úroky a zdaněním (v milionech EUR)	(12)
Odpisy (v milionech EUR)	2

Rozvaha (v milionech EUR)	31. prosinec, t-1	31. prosinec, t
<i>Oběžná aktiva</i>		
Hotovost nebo rovnocenné prostředky	10	5
Pohledávky	30	20
Zásoby	50	45
Náklady příštích období	20	10
Ostatní oběžná aktiva	20	20
Oběžná aktiva celkem	130	100
<i>Krátkodobé závazky</i>		
Splatné účty	20	25
Časově rozlišené náklady	15	10
Výnosy příštích období	5	5
Krátkodobé závazky celkem	40	40
Pracovní kapitál	90	60
Změna pracovního kapitálu	(30)	

Maximální výše podpory na záchranu = $[-12 + 2 + (-30)]/2 = -20$ milionů EUR

Jelikož výsledek převyšuje 10 milionů EUR, nelze použít zjednodušený postup popsany v bodě 29. Je-li tato mez překročena, měl by stát ESVO vysvětlit, jak byly stanoveny budoucí potřeby peněžních toků podniku a výše podpory na záchranu.“

⁽¹⁾ EBIT (provozní zisk před úroky a zdaněním, jak je stanoven v účetní závěrce za rok předcházející žádosti, označený jako t) musí být navýšen o odpisy za stejné období a o změny pracovního kapitálu po období dvou let (rok předcházející žádosti a předchozí rok) a vydělen dvěma, aby výsledkem byla částka za šest měsíců, tj. běžné období, pro něž se podpora na záchranu povoluje.

⁽²⁾ Oběžná aktiva: hotovost, pohledávky (odběratelé a dlužníci), ostatní oběžná aktiva a náklady příštích období, zásoby. Krátkodobé závazky: finanční dluh, závazky z obchodního styku (dodavatelé a věřitelé) a ostatní krátkodobé závazky, výnosy příštích období, ostatní časově rozlišené závazky, daňové závazky.